

dat ieder
ds in stilte
voor allen
oken door

men juist,
(1574) de
tum voor-
Synode
gevolg niet
Engelsche

Staatskerk
an a Lasco
denklijke
met zich
rschuwde,
bevestigd
uel terug
ijk dat de
et andere
n elk for-
zich aan-

turgie, die
reed en is
htelingen-
ch te Lon-
had, inge-
ed van de
rker, dan
er vreem-
het is uit
te Presby-
alistische
van den
niet tegen-
niet minste

, dat het
st voluit
n al onze
Dordrecht
eld onzer
i-Gerefor-

te werk.
aan een
doe men
s, zal wel
overigens
Toen zij
ift. Toen
met zelf
naar zijn
niet men
as, tenzij
gen beter
n te doen

altoos de
optreedt,
n invloed
keuze, het
oude
et in het
in de
met het
het ge-

om voor
dat let-
orkomt,
niet be-
ook het
oo in de
heeft het
votum te

a, waar-
in zijn
gebreid,
en aard
n natuur

nen wel
a plech-

et elke
als hij

samen-
f, maar
erst

e verga-

und der
der en
toepas-

l uitge-
aange-
der de
ten op
verlof.
preken
is cen-
ering".
dt een

l, alsof
rgade-
por wie
n, wat

g kan
lijken.
elk een
n kan
vooger
mende
og der

in te
gebed
woord
st het
r door
vigen
gen"

ovige

personen saam, maar is er geen vergadering.
Die vergadering ontstaat eerst als het *votum*
wordt uitgesproken.

Zetten's gymnasium.

"Leven en laten leven!" is de leus vooral
bij de niet te mijden concurrentie op het
gebied van ons Christelijk schoolwezen.
Daarom verblijdt het ons, dat het Zet-
ten's gymnasium in zijn verslag niet klaagt,
maar dankt.

Op 1 Januari 1898 bedroeg het aantal
leerlingen 63, waarvan 23 externen.
De financiën verbeterden.

En wat het onderwijs betreft, leest men
in het verslag dit:

Wat de vruchten van het onderwijs aan-
gaat, heeft de Stichting wel bijzondere stof
tot dankbaarheid.

Sedert 1893 — dus over een tijdsverloop
van vijf jaar — is van de leerlingen, die
zich met goedvinden van het Curatorium
aan het admissie-examen voor de Hooge-
school onderwerpen, niet één geheel afge-
wezen. De eenige leerling, die voor het
staats-examen niet slaagde, wist later toch
te voldoen bij het admissie-examen der
Vrije Universiteit. En boven degenen, wien
het Curatorium het examen toestond, slaag-
den nog twee leerlingen bij het staats-exa-
men, en één uit de vijfde klasse zoowel
hierbij als bij de Vrije Universiteit.

Deze uitkomsten zijn zeer gunstig. Het
is de Heere, Die ze ons schonk. Vergeten
wij het niet! Maar toch mag en moet tevens
een woord van waardeering worden uitge-
sproken voor het onderwijs onzer Docen-
ten, die hunne plichtsbetrachting en toewij-
ding zoo heerlijk zien bekroond.

Gelijk reeds uit het meegedeelde blijkt,
komt het voor, dat leerlingen zich voor een
examen aanmelden, dat toegang tot de Aka-
demie geeft, zonder dat het Curatorium de
verantwoordelijkheid voor dien stap op zich
durft nemen.

Daarin schuilt natuurlijk een gevaar. Het
niet-voldoen aan de gestelde eischen wordt
licht door hen, die den discipel onderzoeken,
ten nadeele der Stichting geboekt, daar
het niet bekend is, dat ook zij den candi-
daat niet rijp heeft gekeurd. Intusschen
meent deze soms het examen te kunnen
waggen, daar hij, bij niet-slaagen, eenvoudig
op het Gymnasium kan blijven, evenals zou
geschied zijn, wanneer hij zich niet aan de
proef had onderworpen. Daarom heeft het
Curatorium 3 Januari van dit jaar bepaald,
dat ook het zonder vergunning afleggen
van een der meergenoemde examens onder
de redenen valt waarom een leerling kan
worden weggezonderd, en het dus mogelijk
is dat hij zich daardoor in ieder geval den
terugkeer tot het Gymnasium afsnijdt. Van
dit besluit is aanstonds aan de leerlingen
der Vle klasse mededeeling gedaan.

Deze maatregel is o. i. volkomen gerecht-
vaardigd.

Een stichting heeft belang bij haar goeden
naam, en zij mag er zich niet aan blootstellen
dat die lijde onder de waaghalzerij der leer-
lingen.

Vrij Beheer.

De Haagsche Synode, de inspiratie van
haar oorsprong volgende, waagt steeds
bestiaar de poging, om ook het beheer
der kerkelijke goederen onder haar macht
te brengen.

Dit nu lokt een merkwaardig verzet uit,
niet alleen van Moderne, maar ook van
Confessionele zijde, en interessant is met-
terdaad het stuk dat hierover door de
Confessionele Vergadering aan de kerk-
voogdij, met het oog op de classieke ver-
gaderingen, die eerlang zouden samenkomen,
is toegezonden.

Dit stuk luidt als volgt:

Aan de Kerkvoogdij der
Ned. Hervormde Kerk.
WelEdelc Heeren!

Zooals u bekend is, zal op de a.s. Classieke
Vergadering weder advies moeten worden uit-
gebracht over een door de Synode voorloopig
aangenomen „Reglement op het beheer van
de Kerkelijke goederen en fondsen der gemeenten
van de Nederlandsche Hervormde Kerk." Dit
reglement verschilt in menig opzicht van zijn
voorganger, t. w. van het reglement, dat ten
vorige jare ter fine van advies aan de Classi-
sche Vergaderingen werd toegezonden. Ja, het
verschil is zoo groot, dat het in zekeren zin als
een *nieuw* reglement kan gelden. Zoo althans
is het ook door de Synode zelf beschouwd, die
op voorstel van een harer leden, met 15 tegen
4 stemmen besloot, dat de Kerk over dit re-
glement behoorde te worden gehoord, omdat
„het reglement, in 1896 voorloopig aangenomen,
zulke *diep ingrijpende wijzigingen* had onder-
gaan, dat het het karakter van een *nieuw* re-
glement had gekregen." 1)

Waarin bestaan nu die *diep ingrijpende wij-
zigingen*? Door een der praeadviserende leden
van de Synode des vorigen jaars zijn zij als
volgt aangeduid: „In dit reglement wordt de
scherp kerkelijke lijn, die in het vorige zeer
consequent was doorgetrokken, uitgewischt en
het ontwerp zelf wordt gestuurd in de richting
van het Collegie van Toezicht." 2)

„Wat zal dus de positie zijn, wanneer dit
reglement wordt aangenomen? Een Kerk niet
met eenheid, maar met tweehoofdig bestuur.
Nuast de Synode en de andere Besturen nog
een andere niet minder uitgestrekte en betee-
kenende macht." 3)

Hoe kwam het nu, dat de Synode op voor-
stel van hare Commissie van Rapporteurs er toe
is overgegaan, die *diep ingrijpende wijzigingen*
aan te brengen? Ongetwijfeld hebben wij de
oorzaak te zoeken in het feit, dat door een
der leden der Synode met nadruk is vermeld:
„... En onze Synodale tafel is werkelijk
overladen met de krachtigste protesten van de
zijde der wettige beheerders van de Kerkelijke
goederen en fondsen. Van het Noorden tot
het Zuiden, van het Westen tot het Oosten
weerklonk door heel de kerk in allerlei vorm

niet slechts het kalme verzoek om de ontworpen
beheersregeling maar weder terug te nemen,
maar ook — zoo zegt het rapport — *het ernstige
protest, de besluite waarschuwing en het onomwonden dreigement.*" 3)

Wat blijkt dus uit deze dingen? Is het niet
dit, dat de kerk over het geheel niet gediend
was van de door de Synode van 1896 voorge-
stelde en ontworpen en voorloopig aangenomen
wijzigingen in zake het beheer? Is het niet dit,
dat door zeer, zeer velen aan de Synode de
bevoegdheid werd betwist om het beheer te re-
gelen en een reglement vast te stellen, gelijk zij
voorloopig had aangenomen?

Wat heeft nu de Synode gedaan? Heeft zij het
geheele reglement ingetrokken? Neen, dit niet;
maar wel heeft zij het ontworpen reglement meer
in overeenstemming gebracht met en doen aan-
sluiten aan de bestaande toestanden. Om één
voorbeeld te noemen: waar in het reglement
van 1896 macht en zeggenschap aan de Provin-
ciale Kerkbesturen was toegekend, daar is die
macht en zeggenschap in het nu ontworpen re-
glement gegeven aan „Colleges van Toezicht." (zie
b.v. art. 37, al. 3) of aan de „afgevaardigden
der gecombineerde vergaderingen van Kerkvoog-
den en Notabelen" (zie b.v. art. 48, al. 1, oud
en art. 47, al. 1, nieuw).

Wat is nu het doel? Blijkbaar geen ander, dan
het zoogenoemd „*imperium in imperio*" te doen
ophouden, d. w. z. een eind te maken aan de
gedeelheid van Bestuur en Beheer, aan de dus-
genaamde „*hoogheid*" der Kerkvoogden en aan
de hier en daar voorkomende onregelmatighe-
den in het beheer der Kerkelijke goederen. Zal
nu het doel door dit reglement worden bereikt?
Wij betwijfelen het zeer. Wij zouden althans
de artikelen niet weten aan te wijzen, die daarop
goede hopen geven. Van ganscher harte kunnen
wij ons dus vereenigen met dat lid der Synode,
dat verklaarde, dat dit reglement z. i. „*seer we-
nig gaf*." 4) Doch wij kunnen verder gaan en
niet slechts spreken van weinig ingenomendheid
met dit reglement, maar zelfs verklaren, dat het
ons *altersins onaannemelijk* voorkomt.

Zooals wij reeds opmerkten, sluit dit re-
glement zich meer dan het voorgaande bij de be-
staande toestanden aan. Toch doet het dit niet
geheel. Naar het ons voorkomt, is er n. l. een
sterke neiging waar te nemen om aan het z.g.
„*vrij beheer*" voor goed, of althans zooveel
mogelijk een genadeslag toe te brengen. Het eenige
artikel toch, waar over dit z.g. „*vrij beheer*"
wordt gesproken, is art. 78, en wat daar te lezen
staat, toont duidelijk, dat men daaraan liefst zóó
weinig mogelijk plaats wil laten. Tegen het toe-
nemen van het aantal der gemeenten met „*vrij
beheer*" waakt de 2de alinea. En de 1ste alinea
is er blijkbaar op uit dit aantal te *vermindern*.
In de eerste plaats toch is het noodig, dat de
gemeente deze aanvraag doe om „*vrij beheer*"
te mogen houden. Verzuimt zij dit, dan zal zij
natuurlijk — al staat dit niet met zooveel voor-
rekenen — haar „*vrij beheer*" per se ver-
liezen. Doch wij nemen aan, dat de aanvraag
inze gaat, dan moet in de 2de plaats het plaat-
selijk Reglement worden overgelegd. Kan zij dat
nu om de eene of andere reden niet doen,
och, dan blijft er voor haar maar weinig hoop
over, dat hare aanvraag succes zal hebben, het
„*mits*" in al. 1 zegt genoeg. Doch gesteld nu
wederom — en dit is dan het gunstige geval —
dat de aanvraag van het beoelde reglement
wordt vergezeld, is het dan zeker, dat de aan-
vraag met gunstigen uitval zal worden bekroond?
Verre van dien, want aldus staat er te lezen:
„Door de Algemeene Synode of de Synodale
commissie kan na bekomen inlichting aan ge-
meenten op aanvraag vergunning worden ver-
leend om de regeling der administratie, die bij
het in werking treden van dit reglement aldaar
bestaat, te behouden."

Merkt gij het wel? De vergunning kan wor-
den verleend; dat zij af worden verleend, is
dus volstrekt niet zeker, althans niet pooden-
dig. Moet hier nu al dan niet aan verkrach-
ting van rechten worden gedacht? Volgens het
ontworpen reglement *niet*, want daar wordt het
voorgesteld (zie al. 2) alsof de gemeenten met
„*vrij beheer*" dispensatie hebben gekregen on-
der Koning Willem I. Maar is die voorstel-
ling juist? Was het in die gevallen het ver-
leenen van dispensatie of het erkennen van re-
chten? Wij vragen slechts.

Doch afgescheiden hiervan komt het ons voor,
dat de Synode zonder meer geen recht heeft,
zulke een reglement vast te stellen, gelijk zij nu
voorloopig heeft aangenomen. In Alg. Regl.
art. 65, al. 2 is voorgescreven: „Omtrent
de administratie der bijzondere kerk, pastorie,
costerij en andere gemeentefondsen, en de be-
trekking tusschen dierzelve bestuurders en de
kerkeraden zullen nadere bepalingen worden
ontworpen." Hier is dus wel sprake van „*ont-
werpen*," maar niet van „*vaststellen*." En nu
mogen zelfs rechtsgeleerden van naam beweren,
dat, wie het recht heeft te „*ontwerpen*," ook
het recht heeft om „*vast te stellen*." — Dit moge
in het algemeen waar zijn — in dit bijzonder
geval gaat die stelling zeker niet op. De Syn-
ode moge het recht hebben een reglement op
het beheer enz. te *ontwerpen*, zij kan tot de
vaststelling niet overgaan, tenzij zij daartoe door
de gemeenten worde gemachtigd. Voor het zo-
oier toch hebben de gemeenten — om het zoo
uit te drukken — andere organen dan voor het
bestuur. En nu staat de Synode wel met de
bestuurs organen, maar niet met de beheers-
organen in betrekking. Krachtens historische
rechten zijn Bestuur en Beheer in onze kerk
altijd gescheiden geweest en nu gaat het niet
aan met een Coup d'état die scheidsmuur af
te breken, al wil men dit ook met de beste be-
doelingen ondernemen.

Wij zullen thans niet onderzoeken, of de in
onze kerk bestaande scheiding van bestuur en
beheer wenschelijk is, of die in overeenstemming
is te achten met de beginselen van kerkrege-
ring, die zijn neergelegd in onze Formulieren
van Eenigheid en hunne uitdrukking hebben
gevonden in de kerkorden van Emden, etc.; wij
zullen thans niet vragen, of hier en daar
niet onregelmatigheden in het beheer zijn voor-
gekomen en wellicht nog voorkomen; evenmin
of niet op meer dan een plaats de verhouding
tusschen kerkeraad en kerkvoogdij anders be-
hoorde te wezen dan die is; wij laten die que-
sties thans allen rusten, om alleen de vraag te
bespreken: „Heeft de Synode het recht, de be-
voegdheid om het beheer te regelen, gelijk zij
zich onderworpen heeft dit te doen? En op
die vraag antwoorden wij: „neen, dat heeft zij
niet." Door alzo te doen zou zij zich vergrij-
pen niet alleen aan de rechten van de gemeen-
ten met „*vrij beheer*," maar ook aan die van
de gemeenten, die „*beheer onder toezicht*" heb-
ben. Dat recht, die bevoegdheid zou de Synode
eerst dan bezitten, wanneer zij daartoe bemach-
tigd werd door de stemgerechtigde lidmaten der
onderscheidene gemeenten, die dan voor dat
doel zouden moeten worden opgeroepen door
de „*beheersorganen*" der gemeenten.

Deswege is het onze overtuiging dat de Classi-
sche Vergaderingen (en ook de Provinciale
Kerkbesturen) over genoemd reglement geen

advies kunnen uitbrengen, gelijk de Synode dit
verlangt; dat het advies hierin zal moeten be-
staan, dat eenparig worde verklaard: „*wij kun-
nen geen advies geven, omdat wij ons onbevoegd
achten, en derhalve verzoeken wij U, Synode, dit
reglement te bergen bij de merkwaardige docu-
menten van het Synodale archief, omdat ook gij,
naar onze overtuiging, de bevoegdheid mist en
derhalve reglement vast te stellen.*"

Dringend verzoeken wij U derhalve daartoe
mede te werken, dat op de a.s. Classieke Ver-
gaderingen in bovengenoemde zin worde ge-
adviseerd, mede opdat voorkomen worde, dat onze
kerk, die zich pas begint te herstellen van de
beroeringen van 1886, op nieuw worde getest
door een reeks van processen en door den
nasleep van een gerechtvaardigd verzet. Want
hiernaar hebben wij niet te twijfelen; mocht dit
reglement worden vastgesteld, dan zal menige
kerkvoogdij en menige gemeente niet geneigd
wezen zich zulk een verkorting van rechten te
laten welgevallen. Het is al meer dan eens ge-
zegd: „de gemeenten zullen zich moeten verzet-
ten, opdat het voorvaderlijk erfdeel onbesmet
aan het nageslacht worde overgeleverd."

Beware de Heere ons dus daarvoor, dat het
zooover zou moeten komen. Wordt dit van Hem
gevraagd. Maar dan worde niet minder gedaan,
wat de hand vindt om te doen. En zij het
protest der kerk dus ditmaal even krachtig als
het verleden jaar is geweest. „Dus roepen wij
allen, die recht en gerechtigheid liefhebben op,
om in het geweer te komen, den vijand (d. i.
het ontworpen Reglement) en de daarin tot uit-
drukking gekomen bedenkelijke machtsaanma-
ting der Synode) goed in het aangezicht te
zien, en te bedenken dat, als gij hem niet
dooft, hij U vermorzelen zal," d.w.s. alle waar-
borgen tegen een *nietes pausdom* dan zijn weg-
genomen. Zoo schreef een onzer beste kenners
van het kerkrecht. En dat woord geeft te den-
ken, dient te worden overdacht, dient te worden
behartigd. Sta alzo ieder lid der Classieke
Vergaderingen pal en werklinke het allerwege:
„O, Synode, wij danken U voor twee goede
bedoelingen, voor uwen keurigen arbeid, maar
meer kunnen wij niet doen, want gij en wij zijn
zich onbevoegd het beheer te regelen zonder
mandaat der gemeenten, en Alg. Regl. art. 65,
al. 2, geeft U de vrijheid niet eens zulk een
ingrijpende verandering in de regeling van het
beheer te ontwerpen, gelijk gij dat hebt gedaan." 5)
Zegene de Heere die roepstem, onze Kerk tot
heil.

1) Synod. Hand. 1897, p. 564. 2) Synod. Hand.
1897, p. 547. 3) Synod. Hand. 1897, p. 551. 4)
Synod. Hand. 1897, p. 558.

Zonderling kras wordt hier gesproken.
Gedreigd zelfs.

Gedreigd met beroep op het recht der
„gemeenten". Let op dit meervoud. Met het
oog op de Formulieren van éénheid. Met het
oog op het Gereformeerde kerkrecht,
gelijk dit te Emden het eerst tot voorlo-
perige uitzetting kwam.

Nu verwachten we hier weinig van.
Als de Synode doorzet, weet men voor-
uit, dat de oppositie toch ten slotte het
hoofd in den schoot legt.

Maar, wie zich onzen strijd voor „*Vrij
Beheer*," en onzen strijd van 1886 herinnert,
en inderdaad hoe toen een kerkbestuur het
reglement van het Amsterdamsch Vrij Be-
heer vernietigde, zet toch vreemde ogen
op, als hij thans een argumentatie te lezen
krijgt, die als twee druppelen waters, op
een betoogen van destijds gelijkt, en dat
wel van de zijde dierzelve mannen, die toen-
tertijd met de Synode tegen ons saamspanden.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Voor Koot-
wijks scholen van den heer P. Boone Sr. te
Koudekerke, Zeeland, gevonden in de collectie
f. 250.

Uit de Pers.

Altoos goed gehumeurd heeft Ds. Gispem ook
ons stukje over het „*Deputaten-tuintje*," zonder
arch opgevat, en schrijft er nader dit op:

Tot zijn blijdschap heeft de ondergeteekende be-
spoord, dat zijn schrijven in zake de Zending en de
thans bestaande voorloopige regeling door de He-
raut niet al te euvell is opgenomen.

Een tweede reden tot blijdschap is, dat het toch
in zooverre enig nut heeft gehad, dat nu aan het
licht is gekomen, dat er *drie predikanten en drie
studenten* bereid zijn om te gaan, zoo zij door een
geen kerk geroepen worden, en dat de *Heraut* deze
broeders kent.

Maar nu komt het blinkende paard achteraan.
De *Heraut* stelt het voor, dat de ondergete-
kende de uitvinder is van het „*deputaten-tuintje*,"
en acht het daarom zoo'n gelukkige vinding en een
schalksch gerede, dat aan de gal een vrije af-
vloeiing geeft.

Dese eer nu mag de ondergeteekende zich niet
laten welgevallen.

Hij is niet de uitvinder van het „*deputaten-
tuintje*." 1)

Waarlijklijk komt de eer der uitvinding toe
aan Ds. W. I. de Haas, die in of omtrent het jaar
1896 deze uitdrukking in het „*Gereformerd Volks-
blad*" bezigde. De benaming: „*deputaten-tuintje*,"
komt in het schrijven van ondergeteekende dan
ook tusschen aanhalingsteekens voor, ten bewijze
dat ze niet van hem is.

Nu de *Heraut* het echter aan ondergeteekende
toekent, moeten duizenden menschen, in en buiten
Nederland, wel denken of zeggen: wat is die Gispem
toch een schalk of een platje, die in zoo lie-
velijken vorm zijn gal weet kwijt te raken. En
zoo doende krijgt ondergeteekende een wereldver-
volgeling, waar hij niet de minste aanspraak op
heeft.

Naar groote waarschijnlijkheid zal ondergete-
kende over vijf-en-twintig jaar, die *de Heraut*, en
zeer terecht, noodig acht om over de vrucht van
de tegenwoordige regeling te oordeelen, op deze
aarde voor niemand meer te spreken zijn. De be-
doeling van de uitkomst der tegenwoordig ge-
lende methode van Zending zal hij dus aan ande-
ren moeten overlaten.

En hij kan dit met vertrouwen doen, omdat hij
gelooft, dat Gods zegen niet zoo gebonden is aan
onze regelingen, dat door de eene regeling niets
en door de andere alles verkeerd wordt. Als Gods
tijd er is, zal de vrucht wel gezen worden. En
daarom adviseert hij, om ook in dit werk niet te
vertragen. Alleen zou hij wenschen dat men, waar
men het noodig acht, ook in plaatselijke *Kerkbo-
den* het z.g. „*deputaten-tuintje*," en de daarin
niet te bespreken, in aanmerking beliet te
nemen, dat het dood en uitgeroeid is, en dat niet
alleen op het slechte en onvruchtbare van dien
arbeid wees, maar ook zooveel pietiet aan de doo-
den bewees, als de Heidenen, onder de werking
der gemeene gracie, konden betonen, en uitdruk-
ken in de bekende spreuk: *de mortuis* ... of
zoals het gewoonlyk vertaald wordt: „Van de doo-
den niets dan goeds."

Uitstekend, maar waarom dan ook hier niet
in toepassing gebracht wat Leonore in *Burger's*
ballade zingt:

Ach, last Sie ruh'n die Toten!

Ziehier nog deze opmerking van Ds. Gispem
over een rechterlijken verkoop te Rotterdam.

Dezer dagen vermeldde de bladen een geval,
dat te Rotterdam heeft plaats gehad, van een ge-
rechtelijke verkoop eens inboedels van iemand,
als lid de Ned. Herv. gemeente, te voldoen.

In de *Nederlander* van 21 Juni l.l. las men dien-
aangaande het volgende.

„Hedenmiddag 12 uur zou de gerechtelijke ver-
koop plaats hebben, wegens wanbetaling der kerk-
elijke belasting, van den inboedel van den tailleur
G. Klela, in de Hoofdstee." 1)

„Reeds ten 11 ure had zich voor het pand een
aanzienlijke menigte opgesteld, bestaande uit koop-
lieden en andere nieuwsgierigen, sloopde de politie,
voortlaatsen leunend, in grooten getale verscheen
en de korte Hoofdstee, voor rij- en voortuigen
werd afgesloten, onder leiding van den commissaris
van politie Ebbeiler en verschillende inspecteurs,
rechercheurs en agenten in uniform."

„Zoo bleef men in spanning voor de deur staan
tot kwartier over twaalfen; toen ging de buiten-
deur open en werd aan den stijl een papertje ge-
plakt, waarop stond het volgende: som mijn ge-
heelen ondergang door den verkoop mijner goe-
deren door de Ned. Herv. kerk te voorkomen, heb
ik besloten mijna zoogenoemde kerkelijke belasting
met de kosten te voldoen onder protest."

„Hierna was alles afgeloopen en trokken de
op straat wachtenden teleurgesteld heen."

De *Nederlander* merkt hierbij op: „Het geheele
incident schijnt slechts door den bedoelden K. te
zijn uitgeklod om reclame te maken. Dit doel heeft
hij zeker bereikt."

De waarheid in deze opmerking vervat, wil ik
niet betwisten. Maar toch geloof ik, dat de kerk
in zulke handelingen ook niet vrij uitgaat.

Leden der kerk, die weigeren hun deel te vol-
doen aan datgene wat tot onderhoud van den
kerkdienst noodig is, zijn zeer zeker schuldig voor
God. Zij verwerpen alle Apostolische vermaning
op dit punt, en schijnen geheel uit het oog te
verliezen, wat de Heere, onder de oude bedeling,
eische van zijn volk, en dat wat toen wet was,
nu vrijwillig behoort te geschieden, wijl wij nu
leven onder de genade.

Maar dat de kerk zulke onwilligen, door zulke
middelen zou mogen dwingen tot het vervullen
van hun plicht jegens de kerk, is een gevoelen,
dat noch in het Oude noch in het Nieuwe Testa-
ment gegrond is, en waarbij men zich nooit zal
kunnen beroepen op het voorbeeld der Apostoli-
sche kerken.

Zoover mij bekend is, is dan ook de Ned. Herv.
kerk de eenige in ons land, die tot zulke dwang-
maatregelen de toevlucht neemt.

Van de Roomsche of eenige andere kerk leest
men nooit van zoo iets.

Het beoelde geval te Rotterdam is te meer
opmerkelijk, omdat ik meen, dat de meerderheid
van den Rotterdamschen kerkeraad, min of meer,
confessioneel is. Maar wellicht staan zulke maat-
regelen in verband met de handhaving van Art.
36 der Gd. Bel.

Waarlijklijk is echter de onderstelling, dat
de kerkeraad, al ware hij helemaal Gereformerd,
er niets aan doen kan. Die vervolgingen gaan
niet uit van den kerkeraad, maar van H.H. kerk-
voogden of van gecommiteerden, die een zelfstandig
college uitmaken voor het beheer, over welk
college de kerkeraad geen zeggenschap heeft.

In de Ned. Herv. gemeente te Amsterdam, is
van de dagen van Koning Willem I af, de zaak
echter anders en beter geregeld. Daar is de ker-
keraad, als vertegenwoordigende de gemeente, ook
beheerder van de goederen en inkomsten der ge-
meente, die dat beheer uitvoert door een commissie
van kerkeraadsleden en gemeentelieden, welke
alleen aan hem verantwoordelijk schuldig is, niet
naast of tegenover den kerkeraad staat, en gebou-
den is aan een door den kerkeraad vastgesteld re-
glement.

In hoofdzake dus een regeling, zoals die ook
in de Gereformeerde kerk bestaat.

Het is dan ook niet moeilijk te begrijpen, dat
men te Amsterdam en ook elders, niet zeer inge-
nomen is met de voorgestelde regeling, om alle
goederen en inkomsten der plaatselijke gemeenten
onder Synodaal beheer te brengen. In het noor-
den is een heele storm, van de zijde der kerk-
voogden, tegen die voorgestelde regeling opgesto-
ken, en ook sporadisch in het gansche land is
verzet openbaar geworden. Met spanning wacht
men den uitval dezer aangelegenheid af. Het is
de vraag maar, of de Synode moed zal hebben
om door te zetten. Heeft zij dien moed, dan be-
leven we wellicht weder kerkelijke processen. Wie
weet, of dan niet meteen aan het licht zal komen,
de onbevoegdheid der Synode, om over de plaat-
selijke gemeenten heerschappij te voeren.

Want de rechterlijke macht is, in de latere ja-
ren, in de gelegenheid gesteld, om historische en
juridische studien te maken over de dingen, die
op de kerk en het kerkrecht betrekking hebben.
Wellicht breekt de dag dan aan, dat de rechter-
lijke macht ook een anderen blik op de zaken
krijgt, en tot andere conclusien komt, dat tot hie-
toe meestal het geval was. Niet dat ik hierom-
trent groote verwachtingen koester, maar ik denk
alleen aan de mogelijkheid.

Metterdaad wekt het bevreemding, dat de
Nederlander, eenmaal het feit ter sprake bren-
gende, geen andere opmerking ten heste gaf,
dan een steek onder water aan den man dien
het trof.

Ds. Gispem's critiek toont, dat ook zonder
partijheiligheid, hier uit hooger standpunt critiek
te oefenen viel.

Officiële Berichten.

(Met verkorting uit het Kerkblad van 8 Juli '98.)

Classe Goes.

De Classe Goes, bijgestaan door deputaten
der Prov. Synode, heeft in hare vergadering van
30 Juni jl. premtorisch onderzoek en met alge-
meene stemmen tot den dienst des Woords en
der Sacramenten in de Gereformeerde kerken
toegelaten den Eerw. heer N. G. Kerssies, be-
roepen predikant te Biezelinge.

Stelle de Koning der kerk deren zijnen jeug-
digen dienaar ten rijken zegen!

Prov. Syn. van N.-Holland.

De Synode van de Gereformeerde kerken in
Noord-Holland, te Haarlem op 23 Juni vergaderd,
had ter tafel voorstellen van de kerken, zoowel
van Classe Haarlem als van de Classe Amster-
dam, benevens een mededeeling der kerken van
Friesland, alle betrekking hebbende op wat de
kerken doen zouden ter gelegenheid van de
aanvaarding der regering door onze Koningin
Wilhelmina.

Enparig was in de Synode de overtuiging,
dat zoo belangrijke gebeurtenis niet mocht voor-
bijgaan, zonder dat de kerkeraden de gemeen-
ten saamroepen, om in gebed en smeking te
naderen voor den Troon des Heeren, teneinde
zijn onmisbaren zegen in te roepen over Vor-
stin en volk: een zegen door aller zonden zoo
volkomen verbeurd en alleen op „*Heeren goe-
dertierenheid* pleitende te verwachten.

En eveneens was er een